

Samenwerken aan een vitale en gezonde toekomst

van de

Protestantse gemeente Castricum

definitief concept augustus 2025

(besproken op gemeenteraad 17-11-2024)

Inhoudsopgave:

A. Inleiding	pag. 3
B. Opbouw beleidsstructuur	pag. 5
C. Visie in 10 punten	pag. 6
1. Gezond en vitaal gemeente zijn	pag. 7
2. Kerk zijn in het midden van het dorp	pag. 8
3. Samen vieren waarbij iedereen welkom is	pag. 9
4. Elkaar ontmoeten	pag. 10
5. Samen delen	pag. 11
6. Jong en oud	pag. 12
7. Diepgang	pag. 13
8. Vrolijk en creatief	pag. 14
9. Oecumene	pag. 15
10. Groen en duurzaamheid	pag. 16

A. Inleiding

De voortschrijdende vergrijzing van onze gemeente en het afnemende aantal kerkleden vraagt om noodzakelijke keuzes en het stellen van prioriteiten waarbij we optimaal rekening moeten houden met de aanwezige vrijwilligers die we kunnen inzetten en met de beschikbare financiële middelen. Door deze aanpak willen we in de toekomst theologisch, organisatorisch en financieel een Gezonde en vitale gemeente blijven waarbij we oog hebben voor elkaar.

Een korte terugblik

In 2020 is de Commissie Visie en Beleid aan de slag gegaan om voor de Protestantse gemeente Castricum een nieuwe beleidsvisie te formuleren aan de hand van de eerder vastgestelde 10 visiepunten. In 2021 is de beleidsvisie 'Naar een nieuwe toekomst van de PKC' vastgesteld.

Na vaststelling hiervan is er veel gebeurd. Allereerst is er een jaarplan opgesteld om deze beleidsvisie meer concrete handen en voeten te geven. Passend bij het anders (lichter) besturen van de 'kerkenraad 3.0' is het opstellen en uitvoeren van beleid inmiddels uitbesteed aan werkgroepen en colleges. In dat kader zijn er door afzonderlijke werkgroepen aparte beleidsplannen geschreven, zoals pastoraat, jeugd en jongeren en tot slot vieringen. Deze beleidsplannen zijn nu leidend voor het handelen. De aandachtsvelden die in dit rijtje nog ontbreken zijn de onderwerpen groen/duurzaamheid en financiën. Gezien al deze geschetste ontwikkelingen is de beleidsvisie en de 10 visiepunten uit 2021 nog eens goed tegen het licht gehouden.

Conclusie

Geconstateerd wordt dat de meeste punten niet aan kracht hebben ingeboet en dus nog steeds actueel zijn. Echter gezien de demografische ontwikkeling in de gemeente is er een nieuw centraal visiepunt 'gezond en vitaal gemeente zijn' geïntroduceerd. Dat sluit naadloos aan bij het landelijk beleid van de PKN om aandacht te vragen voor de voortschrijdende vergrijzing en terugloop van leden binnen onze kerken en de keuzes die daardoor noodzakelijkerwijs gemaakt moeten worden. Zoals eerder verwoord zullen we genooddaakt worden om heldere prioriteiten te stellen en keuzes te maken, rekening houdend met de beschikbare inzet van gemeenteleden. Daarbij wijzen wij tegelijkertijd op de mogelijkheid en de noodzaak om juist meer samen met anderen onze wensen en doelen te realiseren.

De visiepunten namelijk 'samen vieren' en 'iedereen welkom' zijn samengevoegd tot het nieuwe visiepunt 'samen vieren waarbij iedereen welkom is' omdat beide visiepunten, zowel inhoudelijk als gevoelsmatig dicht bij elkaar liggen.

Met deze actualisering kunnen we vooruit. Het belangrijkste doel van deze beleidsvisie is en blijft ons onderlinge gesprek over de toekomst van de PKC: we bepalen hiermee onze koers en komen tot keuzes. De visiepunten worden, net als de afzonderlijke beleidsplannen, elke vier jaar herzien en vastgesteld. De kerkenraad blijft eindverantwoordelijk voor het beleid en heeft als belangrijkste taak het toetsen van de optelsom van de verschillende

beleidsplannen aan de algemene visiepunten. Hiertoe is een overzicht gemaakt van de relatie tussen de visiepunten en de verantwoordelijke werkgroepen en colleges.

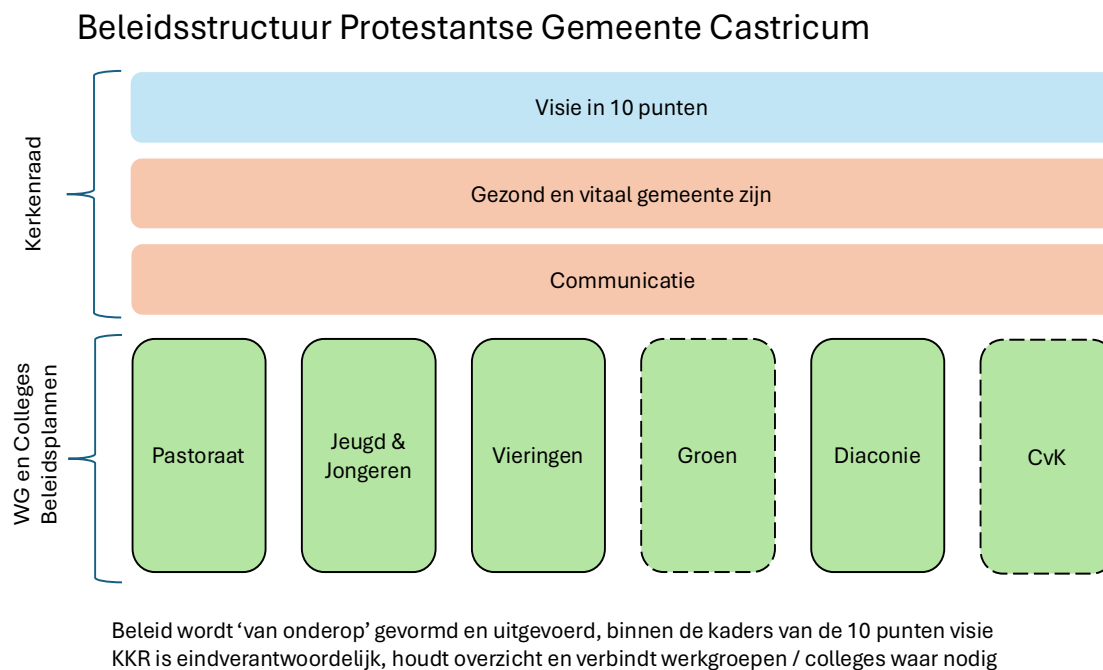

Protestantse Kerk
Castricum

Visiepunten, werkgroepen en colleges

	Pastoraat	Vieringen	Jugd & Jongeren	Groen	Communicatie	Diaconie	Kerkrentmeesters
1 Gezond en vitaal gemeente zijn	x	x	x	x	x	x	x
2 Kerk zijn midden in het dorp					x	x	x
3 Samen vieren, iedereen welkom		x	x				
4 Elkaar ontmoeten	x						
5 Samen delen				x		x	
6 Jong en oud	x		x				
7 Diepgang		x					
8 Vrolijk en creatief		x	x			x	
9 Oecumene		x	x				
10 Groen				x			x

B. Opbouw beleidsstructuur

Toelichting:

Het College van Kerkrentmeesters en de werkgroep Groen heeft nog geen beleidsplan.

C. Visie in 10 punten.

In het spoor van Christus wil de Protestantse gemeente Castricum:

- 1 Een **gezonde en vitale gemeente zijn**. In gezamenlijkheid verantwoordelijk zijn voor elkaar en voor de gemeente.
- 2 Kerk zijn **midden in het dorp**. Met open deuren van buiten naar binnen en van binnen naar buiten.
- 3 **Samen vieren waarbij eenieder welkom is**. Op vaste en bijzondere momenten ons geloof vieren en God zoeken en eren, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar geaardheid, cultureel, uiterlijk en of geslacht.
- 4 **Elkaar ontmoeten**. Gewoon gezellig aan de koffie. Een goed gesprek. En op kruispunten in het leven.
- 5 **Samen delen**. Samen aan tafel. Omzien naar de ander. Zorg voor mensen in nood.
- 6 **Jong en oud**. Alle leeftijden even belangrijk. Activiteiten samen en activiteiten afgestemd op doelgroepen.
- 7 **Diepgang**. Blickveld verbreden. Leren en verstillen. Inspiratie uit kunst, muziek, literatuur enz.
- 8 **Vrolijk en creatief** durven onderzoeken en experimenteren. De blijdschap van het geloof oefenen.
- 9 **Oecumene**. Kerkgrenzen overbruggen.
10. **Groen/duurzaamheid**. Onze verantwoordelijkheid nemen voor de aarde van God.

1. Gezond en vitaal gemeente zijn.

In gezamenlijkheid verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en voor de gemeente

Toelichting:

Gezond en vitaal zijn is een noodzakelijke basis om als PKC ons werk te kunnen voortzetten. We zien dat met een grote bevlogenheid en passie veel gemeenteleden zich inzetten om alles binnen onze kerkelijke gemeente in goede banen te leiden. Maar het komt ook regelmatig voor dat we aanlopen tegen onze beperkingen. We constateren ook dat het vele werk met steeds minder mensen gedaan moet worden. Als gemeente vergrijzen we niet alleen, maar in totaliteit zien we ook dat steeds minder mensen zich tot de kerk aangetrokken voelen. Het opzoek gaan naar nieuwe vrijwilligers is meestal een onmogelijke opdracht. Dat vergroot ook het risico dat steeds minder vrijwilligers steeds meer taken op zich gaan nemen en daardoor overbelast kunnen raken. Op dat moment komen we als PKC voor belangrijke keuzes te staan. Gaan we prioriteiten stellen, activiteiten afschalen, of gaan we krachten bundelen en samenwerking zoeken met andere partijen. Daarmee maakt het gezond en vitaal gemeente zijn een steeds belangrijker onderdeel uit van de keuzes die we maken. Dat alles impliceert uiteraard ook een kerk die financieel gezond is.

Wat willen we:

Het is belangrijk dat dat onze vrijwilligers gezond en vitaal blijven en niet afhaken als gevolg van een te hoge druk dat op ze gelegd wordt. Dat houdt onder meer in het stellen van realistische doelen, de lat niet te hoog te leggen en tijdig prioriteiten durven stellen (daar hoort ook 'nee' zeggen bij). Daarnaast blijft het belangrijk om de betrokkenheid bij de kerk te borgen. Daar hoort bij de inzet van de vrijwilligers te waarderen en hun inzet niet als vanzelfsprekend te beschouwen. Geef vrijwilligers de ruimte om hun talenten in te kunnen zetten en biedt waar dat nodig is begeleiding aan. Een jaarlijkse dag waar vrijwilligers in het zonnetje worden gezet is een goede manier, maar ook periodieke aandacht blijft nodig. Het is goed om ons regelmatig af te vragen of we met anders organiseren onze organisatie en ook onze vrijwilligers minder belasten. Daar hoort bij dat in voorkomende situaties de keuze kan en moet worden gemaakt om extern in te huren. Tot slot is het belangrijk om open te staan voor samenwerking met andere kerken in onze regio en mogelijkheden daartoe te onderzoeken. Het kan ertoe bijdragen dat het werk lichter wordt. Het blijft belangrijk daarbij onze eigen identiteit te behouden. Dat alles vraagt om een concrete invulling. Daarbij kan gedacht worden aan een helder beleid omtrent vrijwilligers en een financiële meerjarenplanning. In een richtinggevend advies 'Gezond en Vitaal gemeente zijn' (april 2025) is dit visiepunt nader uitgewerkt en met de gemeente besproken.

2. Kerk zijn in het midden van het dorp.

Met open deuren van buiten naar binnen en van binnen naar buiten.

Toelichting:

De kerk als verbindende schakel in de samenleving met een uitnodiging aan iedereen lijkt misschien vanzelfsprekendheid, maar is dat niet. Dit betekent namelijk een actieve betrokkenheid met wat er in de samenleving gebeurt en een zichtbare uitnodiging naar iedereen toe. Soms betekent dat ook positie kiezen. Zo vormen we een kerk waar er geen drempels zijn en waar letterlijk en figuurlijk ruimte wordt geboden voor elkaar en de ander, gastvrij en vindbaar voor iedereen.

Wat willen we:

We willen actief zichtbaar aanwezig zijn in het dorp met open deuren voor stilte of gesprek. Als kerk staan we midden in de samenleving en gaan we actief met anderen de dialoog aan over hedendaagse thema's. Dat doen we vanuit de waarden en normen waar we als de kerk voor staan. Daarin kunnen verschillende rollen worden vervuld. Mogelijk zijn we alleen faciliterende partij door ruimte beschikbaar te stellen. Soms werken we actief samen met anderen in een werkgroep aan een thema. Dan weer zijn we de bondgenoot als we opkomen voor mensen die buiten de boot vallen of zorg nodig hebben.

3. Samen vieren waarbij eenieder welkom is.

Op vaste en bijzondere momenten ons geloof vieren en God zoeken en eren, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar geaardheid, cultureel, uiterlijk of geslacht.

Toelichting:

Samen vieren kent vele gezichten, dimensies en momenten. Tot elkaar komen ligt niet alleen besloten in vaste rituelen. Geloof kan op verwachte en onverwachte momenten gebeuren. Dat we de nabijheid van God kunnen beleven gaat ons voorstellingsvermogen vaak te boven en hoeft geen standaard patroon te volgen. Het mogen momenten zijn waarin we op eigen wijze duiding durven zoeken in het vertrouwen op God, er bij te horen. Daarbij lijkt geen onderscheid maken -in wat voor vorm dan ook- zo vanzelfsprekend. Net zoals de uitspraak dat iedereen welkom is. Maar de ander is pas echt welkom als die zich welkom voelt: de ander is dus onze maat. Voorop staat dat niemand wordt buitengesloten en dat we in de stilte voor onszelf en in de nabijheid van anderen God ervaren. Dat kan over innerlijke grenzen heen gaan in gedeelde emotie. Vaak kan muziek daarbij een verbindend factor zijn.

Wat willen we:

We willen de reguliere vieringen een eigentijds karakter geven waarbij iedereen oprecht welkom is, waarbij ook een eerste kennismaking daarbij een uitnodiging zal moeten zijn voor een volgende keer. Het helpt daarbij ruimte te bieden aan alternatieve vieringen waarin gemeenteleden actief kunnen meedenken en meedoen, maar ook open staan voor nieuwe deelnemers. Vraag je ook regelmatig af of de omgeving die we bieden wel veilig genoeg is. Combineer een viering met een maaltijd. Vooral actuele thema's zoals het klimaat en hedendaagse levensvragen bieden aanknopingspunten om op een andere wijze verdieping aan te brengen. Behoud in wat je doet de mystiek en nodig uit om te ontdekken. Maar alles begint met bezinning hoe we als kerk de vensters open zetten.

4. Elkaar ontmoeten.

Gewoon gezellig aan de koffie. Een goed gesprek. En op kruispunten in het leven.

Toelichting:

In contact komen met de ander, ervaringen delen, zowel blijde als droevige, het gevoel hebben erbij te horen. Maar ook de mogelijkheid hebben om je hart te kunnen luchten of meningen en ideeën uit te wisselen. Dat is wat we allemaal op z'n tijd hard nodig hebben. Het zijn aspecten van ons menszijn waar we als kerk ruimte voor willen bieden. Ontmoeting ontstaat als we zorgen dat er een veilige omgeving is, een omgeving waar de innerlijke ruimte door ieder gevoeld wordt om zichzelf te zijn en waar rituelen niet worden opgedrongen.

Wat willen we:

Steeds vaker horen we dat meer en meer mensen vereenzamen. Elkaar ontmoeten is meer dan na de kerkdienst een kopje koffie drinken. Vaak is er behoefte aan een dieper gesprek, maar daarvoor moeten mensen uit hun comfortzone komen, voordat we gedachten en ervaringen kunnen delen. Niet alleen over alledaagse dingen, maar evengoed over levens- en geloofsthema's. Vaak begint het in het klein door de ontmoeting zelf te faciliteren en mensen met uiteenlopende levensvragen actief bij elkaar te brengen, ongeacht hun kerkelijk binding. Het kan behulpzaam zijn om een netwerk op te bouwen door gemeenteleden aan elkaar te koppelen, om zo samen verantwoordelijkheid te dragen (nabuurschap). De Schakel is bij uitstek een centrale plek om samenkomsten te houden.

5. Samen delen.

Samen aan tafel. Omzien naar de ander. Zorgen voor mensen in nood.

Toelichting:

Samen delen is meer dan alleen het doneren van geld. Het betekent actief omzien naar onze medemensen, of die nu ver weg of dichtbij zijn. Dat is niet aan tijd en plaats gebonden. Maar het is makkelijker gezegd dan gedaan. Daarvoor zullen we moeten werken aan bewustwording en besef waardoor er een 'beweging' kan ontstaan zowel op individueel als op collectief niveau. Dergelijke processen kunnen en willen we als kerk initiëren en stimuleren. Op deze manier maken we van passieve toeschouwers actieve deelnemers.

Wat willen we:

Samen delen betekent in de eerste plaats het verleggen van aandacht van jezelf richting de ander. Het begint met een bewustwordingsproces en de signalering waar er nood is. Dat vraagt om een scherpe antenne en een open blik op de omgeving. Waar er nood is zet de kerk zich belangeloos in door te investeren in tijd, aandacht en geld. Dat doen we zowel voor de problemen dicht bij huis als elders in de wereld.

6. Jong en oud.

Alle leeftijden even belangrijk.

Toelichting:

De PKC vergrijsd snel. Veel jonge mensen voelen zich in de hedendaagse kerk niet meer thuis, waardoor hun betrokkenheid bij de kerk daalt. Als we niet snel in actie komen kunnen we over niet al te lange tijd het 'licht' uit doen. Dat noodzaakt ons om met een kritische blik te kijken naar onszelf en tegelijkertijd een zoektocht te starten hoe we een kerk kunnen zijn voor alle leeftijden. Daarvoor moeten we actief het gesprek aangaan met jonge mensen, hoe de kerk wel kan aansluiten bij hun belevingswereld en levensvragen. Het zal daarbij niet alleen over de verpakking gaan, maar ook over de inhoud. Tegelijkertijd is er de uitdaging om ervoor te zorgen dat alle generaties zich in de kerk weer met elkaar verbonden voelen. Hoe geven we dat proces de ruimte?

Wat willen we:

Als eerste de jonge mensen echt aandacht geven, hen echt zien en delen in hun levensvragen. Wat houdt hen bezig en wat is hun belevingswereld? Jonge mensen verlangen naar persoonlijk contact bijv. door de predikant, een jeugdouderling of actieve leeftijdsgenoten. Het vereist maatwerk en een kleinschalige aanpak. Wat verwachten jonge mensen van de kerk, wat ontbreekt er en wat stoort hen? Wat hebben jonge mensen nodig om zich weer thuis te voelen in de kerk? We moeten ons bezinnen op de wijze waarop we ons als kerk presenteren (verpakking) en de ruimte die we hen bieden om op eigen wijze bezig te zijn met levens- en geloofsvragen. Tegelijkertijd moet er volop aandacht zijn voor de oudere gemeenteleden.

7. Diepgang.

Blikveld verbreden. Leren en verstillen. Inspiratie en kunst, muziek, literatuur enz.

Toelichting:

Traditioneel zijn onze vieringen sterk op het woord gericht met weinig rituelen. Tegenwoordig is dat wat minder scherp geworden. Door specifieke elementen aan de viering toe te voegen zoals kunst, cultuur en muziek, kan er een nieuwe (innerlijke) diepgang worden aangeboord waardoor we als mens in staat zijn om dichterbij onze eigen geloofsbeleving te komen. Afhankelijk van de vorm worden daarbij andere zintuigen aangeroerd. Het inspirerende hiervan is dat dit ook een mogelijkheid biedt om zo makkelijker met elkaar over 'beleving' in gesprek te gaan. Door met vormen te experimenteren kunnen we nieuwe dimensies aan ons geloof toevoegen.

Wat willen we:

Wij willen nieuwe manieren aanboren om onze verbinding met (Bijbelse) thema's te verdiepen en te verbreden. De vraag is wat voor een bepaald thema de beste methode is om tot verdieping te komen. Het kan zijn door met elkaar in gesprek te gaan. Maar vaak zijn bijv. kunst en muziek veel subtielere vormen om ingewikkelde of beladen onderwerpen bespreekbaar te maken. Zo kunnen we tot verdieping komen en veel dichterbij de kern.

8. Vrolijk en creatief.

Durven onderzoeken en experimenteren. De blijdschap van het geloof oefenen.

Toelichting:

Kerk zijn is meer dan een alleen een kerkdienst. Er zijn veel andere vormen om de boodschap van het geloof, waarvan we vinden dat het een blijde boodschap is, over te brengen en te beleven. Het geloof kan zo ook veel toegankelijker worden. We zijn het alleen niet gewend. Er is veel te winnen wanneer we traditionele vormen durven los te laten en ruimte geven om te experimenteren met nieuwe vormen. Deze omslag betekent tegelijkertijd een proces van denken naar voelen, waar velen blij van worden. Deze zoektocht zal een proces van vallen en opstaan zijn.

Wat willen we:

Ook al vinden wij dat er veel te vieren valt, vieren we, in tegenstelling tot andere geloofsrichtingen relatief gezien ingetogen en passief. Het is daarom interessant om interactieve vormen van kerk zijn aan het bestaande palet toe te voegen. Experimenteer vooral eerst in het klein en neem drempels weg. Geef elkaar de ruimte om het anders te doen. Op deze manier kunnen we op een andere wijze aansluiting vinden bij onze spirituele zoektocht. We zouden met elkaar kunnen tekenen, dansen, schilderen, fotograferen of muziek maken over een gekozen thema. En vervolgens met elkaar de ervaringen delen en gebruiken als input voor een discussie of inhoudelijk gesprek. Daarin kan iedereen worden uitgenodigd om creatieve inspiratie met anderen te delen.

9. Oecumene.

Kerkgrenzen overbruggen.

Toelichting:

Vaak leggen we teveel de nadruk op de verschillen tussen kerken in plaats van op de overeenkomsten. De Raad van Kerken heeft haar waarde in de afgelopen periode meer dan eens bewezen zoals de oecumenische leerdiensten en de oecumenische vrouwengespreksgroep. Juist door met elkaar op te trekken en samen te werken leren we elkaar beter kennen en begrijpen. Dat kan ons steun bieden. Daarom is het belangrijk om als PKC hierin te blijven investeren en zo nodig het voortouw te nemen.

Wat willen we:

Daar waar mogelijk de samenwerking zoeken met andere kerkgenootschappen en de verschillen die er zijn zoveel mogelijk overbruggen (lokaal en regionaal). Dat kan in de eerste plaats door elkaar te ontmoeten en te leren kennen, zowel binnen- als buitenkerkelijk (o.m. Raad van Kerken). Ook gezamenlijk optrekken in acties waarbij aandacht wordt gevraagd voor de noden in de wereld (en dat kan breed zijn: eenzaamheid, uitsluiting, armoede, discriminatie, vervolging om geloof etc. etc.). Zoek ook de samenwerking in issues die ook andere kerkgenootschappen net zo goed bezighouden, bijvoorbeeld hoe we jongeren en jong volwassenen bij de kerk kunnen betrekken. Van elkaar kunnen we veel leren.

10. Groen/duurzaamheid

Onze verantwoordelijk nemen voor de aarde van God (rentmeesterschap).

Toelichting:

Op aarde kampen we met een aantal complexe problemen waar de mens debet aan is. Ons milieu wordt verstoord als gevolg van CO₂ uitstoot, waardoor we te maken hebben met een snelle opwarming van de aarde. We putten de aarde uit. Maar onze aanwezigheid op aarde is niet vrijblijvend. Om de natuur en een leefbare aarde te behouden om die aan de volgende generatie te kunnen nalaten, is serieuze actie nodig. Dat betekent reflectie en het nemen van de verantwoordelijkheid om deze problemen te signaleren en te adresseren. Daarbij kunnen we als kerk in onze bedrijfsvoering het goede voorbeeld geven door bewuste keuzes te maken, maar ook door in- en extern actief te zijn in het maatschappelijke debat hierover.

Wat willen we:

Als kerk bijdragen aan bewustwording en activiteiten op het terrein van milieu en duurzaamheid door te stimuleren, te steunen en mee te helpen organiseren. Dat kan in kleine kring door het organiseren van missie- en huiskamergroepen, maar ook in breed verband door bijvoorbeeld diensten rondom een specifiek thema te organiseren of door aan tafel te zitten bij de maatschappelijke en politieke discussies. Tegelijkertijd moeten we oog hebben voor het feit dat niet iedereen in staat is om een even groot deel bij te dragen aan de oplossing van grote problemen. We moeten waken voor het feit dat er hierdoor nieuwe sociale ongelijkheid gaat ontstaan en mensen uitgesloten worden. Dus moeten we als kerk ook actief opkomen voor die mensen met een kleine beurs, zodat iedereen gelijkwaardig mee kan doen.